

NEURÓZIS

Micsoda lázas tompa kín,
Mily pattanó feszültség!
Szorít szüntelen, mint a vasmarok.
A bőr alatt vad izgatón
ezer tüzes szemölcs ég,
s magamba mint veszett eb, úgy marok.

A levegőben örült hada
tombol száz koboldnak.
Rohanni kéne most vadul velük.
Halántékomon lüktet
gyors indulót dőbolnak,
s szívem szurkálja mérges fegyverük.

Fülembe zúg bösz-vészharang,
s velőmbé szúrva tüskék,
A kín örvényt kavar, mély szédítőt.
Bösz forró tájfun szítja most
egy rémes máglya üszkét
s felgyújtja ezt a lomha vén időt.

DONÁSZY KALMÁN

S Z Í N H Á Z

BEVEZETÉS A SZÍNHÁZTUDOMÁNYBA

IV.

A III. csoportba tartozó színházfilológiai eszközök:

1. A társadalom és a színjáték szerkezete közötti összefüggés. A színjáték szerkezete a legtöbb esetben megegyezik az őt létrehozó társadalom szerkezetével. Ez annyit jelent, hogy a társadalmi szerkezet ismeretéből következtetni tudunk az őt kifejező színjáték szerkezetére. Ez azért lehetséges, mert az összes művészetek közül a színjáték az, ami a legszorosabb kapcsolatban áll a társadalommal. A színjáték a társadalmi helyzet egyik igen hű tükörképe. A differenciálatlan primitív társadalom színjátékainak elemei is osztatlan egységben találhatók. A középkori városok munkamegosztási rendszerének megfelel a misztériumjáték néző-játszó, színpad-nézőtér, stb. viszonylatrendszere. A magántulajdonon alapuló osztálytagozódás az udvari, vagy zártkörű színjátékot teremti meg.

2. A korabeli képzőművészeti és egyéb művészeti emlékek összehasonlítása szintén jó eszköz a színjátékkutató kezében, mert a képzőművészeti alkotások sokszor őrizték meg a színjáték egyes mozzanatait, azonkívül, hogy a legtöbb esetben párhuzam található a színjáték és a többi művészet között, a korszellem ugyanis majdnem mindig azonos formát, stílust teremt minden művészetben.